

Regelbunden tillsyn i Näsåkers skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Sollefteå kommun och besökt Näsåkers skola den 23 september 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns i separata material och på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

På de punkter där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 27 april 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Näsåkers skola, dels den information som samlats in under besöket. I Näsåkers skola intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Näsåkers skola

Näsåkers skola	Antal barn/elever
Förskoleklass	11
Grundskola	77

Källa: Skolans statistik

Näsåkers skola är belägen i Näsåker, ett litet samhälle i en karaktäristisk jordbruksbygd. Näsåker ligger cirka fyra mil norr om centralorten Sollefteå och tre mil söder om Junsele. De flesta elever fortsätter sin skolgång i Junsele skola.

Utbildningen vid Näsåkers skola omfattar förskoleklass, grundskolans årskurser 1–6 och skolbarnsomsorg. Undervisningen bedrivs både i åldershomogena klasser och i åldersblandade grupper.

En heltidsanställd rektor ansvarar för grundskolans och skolbarnsomsorgens verksamhet. Personalen i Näsåkers skola är organiserad i ett större arbetslag för F–6, men är också uppdelade i två mindre arbetslag för F–2 samt för årskurserna 3–6 vid planering av verksamheten.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 2: Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 5

		2006		2007	
		Näsåkers skola	Riket	Näsåkers skola	Riket
Andel (%) elever som nått kravnivån på samtliga delprov på de nationella ämnesproven	Engelska	78	83	92	85
	Matematik	89	73	87	72
	Svenska	100	73	87	71

Källa: Näsåkers skola

Kommentar och bedömning:

Skolan genomför löpande tester och diagnostiska prov i svenska och matematik från och med förskoleklass. Diagnoserna är en del av den kommungemensamma "Röda tråden" och redovisas i skolans kvalitetsredovisning. Skolan genomför också de nationella ämnesproven i årskurs 5. Resultaten är överlag goda och pojkar och flickor når liknande resultat. Resultaten från diagnoser och ämnesprov leder också till att särskilda stödinsatser sätts in för elever som är i behov av det. Skolan utvärderar kontinuerligt elevernas resultat i svenska, matematik och engelska, men i övriga ämnen saknas en samlad dokumenterad resultatredovisning.

Eftersom systematiska sammanställningar saknas kan Skolinspektionen inte bedöma skolans samlade resultat. Eleverna når goda resultat enligt rektorn och lärarna och klarar sig bra i sin fortsatta utbildning.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat**Bedömningspunkter****1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn.

Skolans lärare uppger att de har kännedom om elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen och flertalet tester och diagnoser genomförs. Uppföljningen dokumenteras dock inte alltid i alla ämnen och det leder till att det inte finns någon samlad bild av elevernas kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer att lärarna måste följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas mål i samtliga ämnen.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en framåtsyftande individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Det ska också tydligt framgå vilka insatser som skolan ska vidta för att elevens ska utvecklas mot målen. I Näsäkers skola upprättas individuella utvecklingsplaner för alla elever. Inspektionen visar dock att målen i utvecklingsplanerna inte alltid är utvärderingsbara. Målen kan också tydligare knytas till nationella mål och kursplaner. Det framgår inte heller tydligt vilka insatser som skolan ska vidta för att eleven ska utvecklas mot målet. Elevernas individuella utvecklingsplaner bör också behandla fler ämnen än matematik, svenska, engelska samt elevernas sociala utveckling. Skolinspektionen bedömer att de individuella utvecklingsplanerna behöver förbättras. I de utvecklingsplaner som utarbetas under höstterminen 2008 och framåt ska läraren även ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i.

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen betonas samverkan som ett verktyg för att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. För att nå en kontinuitet i elevernas kunskapsutveckling krävs samverkan mellan lärare såväl inom som mellan skolor och skolformer.

På Näsåkers skola finns det i nuläget viss samverkan mellan förskoleklass, skola och fritidshem. Intervjuer visar dock att samverkan kan förbättras mellan förskoleklass och grundskola. Intervjuer visar också att samverkan mellan skola och fritidshem hämmas av avsaknad av planeringstid. Personalen på Näsåkers skola har inte heller någon pedagogisk samverkan med andra skolor, förutom vid överlämning.

Skolinspektionen bedömer att samverkan inom skolan och mellan skolorna behöver förbättras.

6 (11)

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt skollagen ska särskilt stöd ges till elever som behöver det.

I Näsåkers skola finns det möjligheter för elever att få olika typer av särskilt stöd och personalen arbetar engagerat för att anpassa undervisningen. Skolans kvalitetsredovisning, samt intervjuer med personal, visar dock att skolan i nuläget inte kan möta alla elevers behov av stöd. Nästan hälften av skolans elever har åtgärdsprogram och skolan har också ett stort antal till Sverige nyanlända elever som både vid mottagandet och på längre sikt behöver stöd. Skolan erbjuder dock inte studiehandledning till elever med utländsk bakgrund och elever får vänta både på utredning och på insatser av särskilt stöd.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste se till att elevernas behov utreds utan fördröjning och att särskilt stöd ges till de elever som är i behov av det. Alla elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet ska också erbjudas detta.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas om utredning visar att eleven behöver särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
Intervjuer och dokumentstudier visar att på Näsåkers skola finns behov av att förbättra åtgärdsprogrammets kvalitet. Exempelvis avseende mål som tydligt kan utvärderas och bättre uppföljning av åtgärdsprogrammen. Det bör även tydligt framgå hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Vidare upprättas åtgärdsprogram endast i ämnena matematik, svenska, engelska och angående elevens sociala utveckling, vilket kan betyda att elevers behov av stöd i andra ämnen inte uppmärksammas.
Skolinspektionen bedömer att åtgärdsprogrammen behöver förbättras.

2 Normer och värden

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling är kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I planen ska planerade åtgärder redovisas. Planen ska årligen följas upp och ses över under medverkan

av eleverna.

Inspektionen visar att Näsåkers skolas likabehandlingsplan inte innehåller årligt prioriterade åtgärder utifrån de olika diskrimineringsgrunderna. Planen har delvis upprättats och setts över under medverkan av barnen eller eleverna vid skolan.

Skolinspektionen bedömer att skolans likabehandlingsplan måste förbättras enligt ovanstående. Se Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7) för arbetet med att främja likabehandling.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Den regelbundna tillsynen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk om det behövs anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål.

Näsåkers skola anordnar undervisning i svenska som andraspråk, men samstämmiga intervjuer visar att det inte sker i den omfattning som eleverna behöver. Cirka 20 procent av skolans elever har utländsk bakgrund och det är skolans

specialpedagog som både undervisar i svenska som andraspråk och som arbetar med specialpedagogiska insatser. I nuläget måste skolan dock göra prioriteringar mellan elevers behov av särskilt stöd och elevers behov av undervisning i svenska som andraspråk vilket inte är förenligt med skollagen.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste anordna undervisning i svenska som andraspråk till de elever som behöver det som har ett annat språk än svenska som modersmål.

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen ska rektorn ta ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.
I Näsåkers skola saknas en systematisk utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till kursplanernas mål i samtliga ämnen.
Skolinspektionen bedömer att rektorn måste ta ansvar för att skolan systematiskt följer upp, utvärderar och analyserar elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen.

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måloppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. För att leda verksamheten i en mål- och resultatstyrd skola krävs en tydlig ansvarsfördelning, synliga beslutsvägar och en effektiv uppföljning av de resultat som uppnåtts. Kvalitetsarbete innebär att bedöma resultat och måloppfyllelse, att analysera dessa resultat för att utifrån analysen vidta lämpliga åtgärder samt utvärdera vidtagna åtgärder. För att förbättringar ska bli varaktiga och för att kvaliteten ska höjas är det angeläget att utvecklingen följs över tid.
Näsåkers skola har ett årligt kvalitetsarbete, men intervjuer visar att både dokumentation och analysarbete kring skolans resultat kan förbättras. Skolan har ett samarbete med föräldrarepresentanter via ett skolråd, men vare sig föräldrar eller elever är i någon högre utsträckning delaktiga i kvalitetsarbetet. Se även

bedömningspunkt 3.3.1.

Skolinspektionen bedömer att skolans kvalitetsarbete bör förbättras.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Varje skola och varje verksamhetsform ska årligen upprätta en kvalitetsredovisning. Den skriftliga kvalitetsredovisningen ska vara ett verktyg för att regelbundet stämma av hur långt verksamheten kommit i det löpande kvalitetsarbetet. Redovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Näsåkers skolas kvalitetsredovisning är omfattande och utvärderar skolans och kommunens prioriterade mål. Enkäter till elever och föräldrar utgör underlag till bedömningar av måluppfyllelse. Utvärdering av skolans likabehandlingsplan saknas dock, vilket ska ingå i kvalitetsredovisningen. Dessutom saknas en redovisning av förskoleklassens och skolbarnomsorgens verksamhet.

Skolinspektionen bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte motsvarar förordningen krav. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

2009-01-27 Umeå

Katarina Sandling Jonsson

Kristian Hansson